

Nº 10/1964.

LAGUTSKOTTETS betänkande Nº 10/1964 över
landskapsstyrelsens framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag angående
ändring av landskapslagen om folkskolväsen-
det i landskapet Åland (Nº 28/1964).

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets
utlåtande, har utskottet behandlat. Därvid har utskottet hört folkskol-
inspektören Erik Bertell och inhämtat hans uppfattning, särskilt beträf-
fande den föreslagna nya § 6a, och får för landstinget värdsammast fram-
hålla följande:

Förslaget syftar främst till att öka utbildningsmöjligheterna i folk-
skolan och kan i princip gillas av utskottet, som likväl ifråga om dess
detaljer funnit skäl till vissa uttalanden och ändringsförslag.

§ 2. Första och andra momenten sammanfalla med stadgandena i gällande
landskapslag (23/58), likaså första meningen i tredje momentet. Detta
innebär, att den egentliga folkskolan är sexårig och medborgarskolan två-
årig, men att medborgarskolan, där förhållandena det påkalla, kan vara
ettårig, i vilket fall den egentliga folkskolan skall vara sjuårig. Ut-
går man sålunda ifrån folkskola med ettårig medborgarskola, kan man icke
i tillägget till mom. 3 stadga, att folkskola kan utvidgas till nioårig
genom att till medborgarskola foga en tredje årsklass. Syftemålet med
ändringen, som i princip omfattas av utskottet, bör därför ifråga om
folkskola med ettårig medborgarskola uppnås så, att orden "en tredje
årsklass" utbytes mot "ytterligare en årsklass."

§ 6a. Som allmän anmärkning till ifrågavarande tilläggsparagraf vill
utskottet först framhålla, att lagstiftningsrätten helt och hållet är
beroende och begränsad av självstyrelselagen, vars § 35 mom. 3 ifråga
om undervisningsspråket i folkskola stadgar: "Utan vederbörande kommuns
samtycke må ej undervisning i annat språk än svenska meddelas i folksko-
la, som underhålles eller åtnjuter understöd av staten eller kommun." Vid
sådant förhållande har utskottet icke kunnat omfatta de förslag, som
framställt dels i plenum, dels av styrelsen för Ålands lärarförening,
att annat namngivet språk än svenska kunde ges en lagfäst ställning så-
som ordinarie läroämne. Vederbörande kommun måste bibehållas vid sin rätt
att själv bestämma, för det första, huruvida annat språk än svenska skall
införas som läroämne, och för det andra, vilket eller vilka språk dess-
utom skola vara ordinarie ämnen.

Rikets motsvarande lag stadgar, att i den egentliga folkskolan må,
utöver vad i 5 § stadgas, meddelas undervisning, förutom i det andra in-
hemska språket, i ett främmande språk under högst fyra timmar i veckan

samt i medborgarskolan, utöver vad i 6 § stadgas, undervisning i ett eller två främmande språk, förutom i det andra inhemska språket. Landskapsstyrelsen har på skäl, som närmare framgå av motiveringen, emellertid icke velat utsträcka den utvidgade undervisningen till den egentliga folkskolan.

I anseende till att det i första hand ankommer på kommunerna själva att besluta, om språkundervisningen överhuvudtaget skall utvidgas, synes det icke vara skäl att lämna den egentliga folkskolan på sidan. Kommunerna böra beredas tillfälle att överväga sina möjligheter även beträffande den egentliga folkskolan.

Utskottet hyser, efter att hava hört folkskolinspektören, inga betänkligheter att i landskapslagen ifråga om den egentliga folkskolan införa stadgandet "under högst fyra timmar i veckan", enär detta stadgande tydligen bör ses och tolkas mot bakgrunden av § 18 i folkskolförordningen (25/60) och avse högst fyra timmar per klass. Inom denna ram ankommer det sedan på landskapsstyrelsen att bestämma omfattningen av undervisningen.

Utskottet har därför föreslagit ändrad lydelse av denna paragraf.

36 §. I anslutning till vad utskottet framhållit beträffande 2 § och med beaktande av den allmänna definitionen på folkskola har sista momentet ändrats.

74 §. I mom. 2 ingår uttrycket "kustodierande lärare". Uttrycket är begripligt. Det användes även av rikslagen, ehuru i annan verbform, men är icke svenskt. "Kustodiera" återfinnes icke heller i svenska akademins ordlista. Momentet har omstiliserats, i princip enligt landskapsstyrelsens allmänna uppfattning, men med beaktande även av att rikslagen har avseende endast på lärare, som erhållit i uppdrag att övervaka skoltiden.

Hänvisande till ovensagda och med omfattande av lagförslaget och dess tillämpningsstadgande oförändrat föreslår utskottet därför vördsamast,

att landstinget ville antaga lagförslaget,
dock sålunda att nedannämnda lagrum erhålla
följande lydelse:

2 §.

Mom. 3. Medborgarskolan må dock, där förhållandena det påkalla, vara ettårig, varvid den egentliga folkskolan är sjuårig. Kommun må utvidga folkskola till nioårig genom att till medborgarskolan foga ytterligare en årsklass.

6a §.

I egentlig folkskola må med vederbörande kommuns samtycke, utöver

vad i 5 § stadgas, meddelas undervisning i ett eller två andra språk än svenska under högst fyra timmar i veckan per årsklass samt i medborgarskola med samtycke av envar delägarkommun, utöver vad i 6 § är stadgat, undervisning i högst tre andra språk än svenska. Av synnerliga skäl må elev befrias från deltagande i språkundervisning. Härvid skall för honom anordnas undervisning i något annat ämne under motsvarande antal timmar.

36 §.

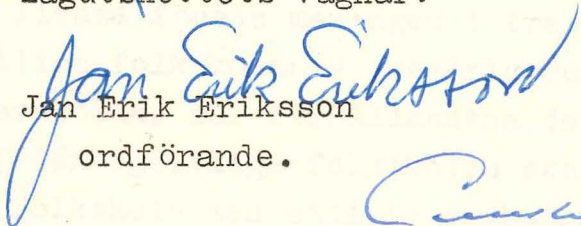
Mom. 4. Anmälan till nioårig folkskolas sista årsklass är frivillig.

74 §.

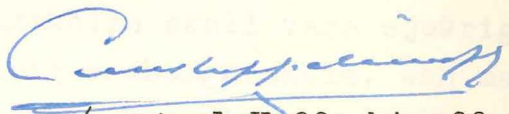
Mom. 2. Kostnaderna för lärare, som erhållit i uppdrag att övervaka skolmåltid, skall anses ingå i kostnaderna för elevernas skolmåltider. Landskapsunderstöd utgår icke för belysnings- och uppvärmningskostnader för skolmåltidskök och elevhem eller för bränsle vid tillredning av skolmåltid, ej heller för kokerskans avlöning.

Mariehamn den 26 november 1964.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson

ordförande.

./.. Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Nils Dahlman, Eliel Persson, Annemi Dahlblom och Gustaf Jansson.